

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt fredag den 29. maj 2020

Sag BS-24003/2019-HJR

Société Civile Immobilière Kristensen
(advokat Henrik Peytz)

mod

Résidence Masséna Nice A/S
(advokat Nicolai Mallet)

I tidligere instanser er truffet afgørelse af Retten i Lyngby den 1. oktober 2018 (BS-8693/2018-LYN) og af Østre Landsrets 23. afdeling den 25. januar 2019 (BS-47409/2018-OLR).

I påkendelsen har deltaget tre dommere: Jens Peter Christensen, Hanne Schmidt og Jan Schans Christensen.

Påstande

Société Civile Immobilière Kristensen har nedlagt påstand om, at kæremålet hjemvises til realitetsbehandling ved Østre Landsret.

Résidence Masséna Nice A/S har nedlagt påstand om afvisning, subsidiært stadfæstelse.

Sagsfremstilling

Société Civile Immobilière Kristensen ("SCI Kristensen"), der er et fransk selskab, og som efter det oplyste ejer 1,6 % af A-aktierne og 10 % af B-aktierne i Residence Masséna Nice A/S, anlagde ved stævning af 13. marts 2018 sag mod dette selskab med påstand om, at beslutningerne om at udpege advokat Helge Sørensen som dirigent og om at vedtage budgettet for regnskabsåret 1. juli 2017 til 30. juni 2018, der blev truffet på selskabets ekstraordinære generalforsamling

den 14. december 2017, er ugyldige. Résidence Masséna har heroverfor nedlagt påstand om frifindelse.

Der blev den 18. juni og 1. oktober 2018 afholdt forberedende telefonmøder i sagen.

På telefonmødet den 1. oktober 2018 blev formuleringen af SCI Kristensens påstand drøftet. Det fremgår af retsbogen, at retten herefter konkluderede, at påstanden i sagen er:

”Résidence Masséna Nice A/S skal anerkende, at beslutningen på selskabets ekstraordinære generalforsamling den 14/12 2017 hvorved man vedtog et budget for regnskabsåret 1/7 2017 – 30/6 2018, er ugyldig.”

Det fremgår endvidere, at retten skønsmæssigt fastsatte sagens værdi til størrelsen af det omstridte budget (2,5 mio. kr.) og bestemte bl.a., at SCI Kristensen som følge heraf skulle betale yderligere 29.150 kr. i retsafgift og 30.150 kr. i berammelsesafgift.

SCI Kristensen anmodede ved brev af 10. oktober 2018 Procesbevillingsnævnet om tilladelse til at kære byrettens afgørelse.

SCI Kristensen fremsatte endvidere i processkrift af 28. oktober 2018 indsigelse mod retsafgiftsberegningen og anmodede byretten om at ophæve sin afgørelse.

Den 20. november 2018 meddelte Procesbevillingsnævnet i medfør af retsplejelovens § 389 a, stk. 1, SCI Kristensen tilladelse til at kære byrettens beslutning af 1. oktober 2018 om rets- og berammelsesafgift.

Retten i Lyngby stadfæstede ved kendelse af 27. november 2018 sin afgiftsberegning af 1. oktober 2018.

Ved kæreskrift af 3. december 2018 indbragte SCI Kristensen Retten i Lyngbys afgørelse af 1. oktober 2018 for Østre Landsret. Retten i Lyngbys afgørelse af 27. november 2018 var ikke omfattet af kæremålet, jf. Procesbevillingsnævnets afgørelse af 20. november 2018.

Ved kendelse af 25. januar 2019 afviste landsretten kæremålet med følgende begrundelse:

”Det følger af retsafgiftslovens § 61, stk. 1, at afgiftspligten som udgangspunkt indtræder, når der fremsættes begæring om retshandlingens foretagelse, og retsafgiften kan kræves betalt samtidig med begæringens fremsættelse, hvis afgiften kan beregnes ved fremsættelsen, jf. § 62, stk. 1. Efter

retsafgiftslovens § 66, stk. 2 og 3, kan efterbetaling af for lidt beregnet retsafgift ikke kræves, når der er forløbet 6 uger efter, at den afgiftspligtige har fået kundskab om beregningen, med mindre beregningen hviler på urigtige, ufuldstændige eller på anden måde vildledende oplysninger fra den afgiftspligtige eller hans befuldmægtigede. Ved klage over efterkrav fremsat i medfør af retsafgiftslovens § 66 finder regler i § 64 anvendelse, jf. § 66, stk. 3, 2. pkt.

Af retsafgiftslovens § 64, der efter forarbejderne "formentlig" udtømmende angiver, i hvilke tilfælde klage eller kære kan ske, følger, at indsigelse mod beregningen af en afgift sker ved klage til den afgiftsberegningende myndighed, der, hvis afgiftsberegningen ikke ændres i overensstemmelse med klagen, træffer afgørelse herom ved kendelse. Denne kendelse kan efter § 64, stk. 6, påkæres i den borgerlige retsplejes former. Landsretten finder, at der hverken efter lovens ordlyd eller forarbejder er grundlag for at antage, at fremgangsmåden i § 64 kan fraviges i en situation som den foreliggende, hvor dommeren i forbindelse med et retsmøde har foretaget retsafgiftsberegningen.

Da der herefter ikke er hjemmel til at påkære byrettens beslutning af 1. oktober 2018 om retsafgift og berammelsesafgift, og da Procesbevillingsnævnets tilladelse af 20. november 2018 ikke omfatter byrettens kendelse, der således ikke er omfattet af kæren, afviser landsretten kæremålet.

Efter kæresagens karakter skal ingen af parterne betale sagsomkostninger for landsretten til den anden part."

Anbringender

Société Civile Immobilière Kristensen har anført bl.a., at retsafgiftslovens § 64 hverken efter bestemmelsens ordlyd eller forarbejder udelukker, at en byrets beslutning om fastsættelse af sagens værdi, retsafgift og berammelsesafgift kan kæres til landsretten med Procesbevillingsnævnets tilladelse i medfør af retsplejelovens § 389 a, stk. 1.

Hvis der på ulovbestemt grundlag gælder en begrænsning af kæreadgangen, bør en sådan begrænsning i hvert fald ikke finde anvendelse i tilfælde som det foreliggende, hvor det er en byretsdommer, der har fastsat retsafgiften ved den omtvistede beslutning af 1. oktober 2018, og hvor Procesbevillingsnævnets tilladelse til kære af denne beslutning foreligger.

Procesbevillingsnævnet kan i medfør af retsplejelovens § 389 a meddele tilladelse til kære af en beslutning, der er afsagt under sagens forberedelse, "hvis beslutningen angår spørgsmål af væsentlig betydning for sagens forløb eller af

afgørende betydning for parten og der i øvrigt er anledning til at lade afgørelsen prøve af landsretten som 2. instans". Procesbevillingsnævnet har konkret vurderet, at betingelserne for kære var opfyldt og derfor meddelt kærertiladelse. Landsretten bør derfor kunne realitetsbehandle kæremålet.

Forarbejderne til retsplejelovens § 389 a indeholder, som også anført af Højesteret i UfR 2016.813, ikke særskilte bemærkninger om kære i medfør af retsafgiftsloven. Der er således – i modsætning til, hvad der var gældende forud for indførelsen af retsplejelovens § 389 a – ikke længere fri adgang til at kære afgørelser om retsafgift. Når dette er tilfældet, er der ikke grundlag for at fastholde et eventuelt krav om, at kære til landsretten forudsætter forudgående udnyttelse af klageadgangen i retsafgiftslovens § 64 med henblik på at begrænse antallet af kæremål.

Heller ikke reale grunde taler for, at retsafgiftslovens § 64 skal fortolkes således, at en afgiftsbeslutning, der er truffet af byretten, ikke kan kæres med Procesbevillingsnævnets tilladelse, men alene kan påklages til den byret, der har truffet beslutningen. Det må i den forbindelse tillægges betydning, at det ikke i almindelighed kan antages, at den dommer, der én gang har truffet en beslutning om afgiftsfastsættelsen, vil omgøre beslutningen efter en klage fra den afgiftspligtige. Det viser forløbet i den foreliggende sag med tydelighed.

Det forhold, at Retten i Lyngby ved kendelse af 27. november 2018 fastholdt sin afgørelse vedrørende retsafgiftsspørgsmålet, at SCI Kristensen ikke søgte Procesbevillingsnævnet om tilladelse til at kære denne kendelse, og at kendelsen derfor ikke blev påkæret, kan ikke føre til et andet resultat.

Hvis landsretten efter en hjemvisning måtte fastsætte en anden retsafgift end sket ved byrettens kendelse, må denne beregning anvendes. En eventuelt kære af kendelsen af 27. november 2018 ville i øvrigt kun – om overhovedet – kunne have været indgivet på et langt senere tidspunkt end kæreskriftet af 3. december 2018, og hvis det var et krav, at der også skete kære af kendelsen, ville adgangen til selvstændigt at kære byrettens beslutning af 1. oktober 2018 være uden betydning.

Spørgsmålet om retsafgiftsberegningen for byretten må finde sin afgørelse gennem kæresagsbehandlingen, og bestemmelsen i retsplejelovens § 390 afskærer hverken nærværende kæremål eller Østre Landsrets fortsatte behandling af det oprindelige retsafgiftsspørgsmål efter hjemvisning, uanset at Retten i Lyngby har afsagt dom i sagen den 15. marts 2019, og at denne dom er anket til Østre Landsret.

Da kære af Østre Landsrets kendelse af 25. januar 2019 er sket med Procesbevillingsnævnets tilladelse, er der ikke grundlag for at afvise kæremålet for Højesteret.

Résidence Masséna Nice A/S har anført bl.a., at det følger af retsafgiftslovens § 64, at klage over beregningen af retsafgift, skal indgives til den afgiftsberegningende myndighed, dvs. konkret til Retten i Lyngby, og at retten herefter enten kan ændre eller fastholde afgiftsberegningen. Hvis den afgiftspligtige er utilfreds med byrettens afgørelse, kan denne kæres til landsretten efter de almindelige regler herom. Retsafgiftslovens § 64 angiver således en specifik klageprocedure, som SCI Kristensen imidlertid har valgt ikke at følge. Der er – i modsætning til det som SCI Kristensen gør gældende – intet, der taler for, at retten er ude af stand til at revurdere en beslutning om beregning af retsafgift. Lovens ordning forudsætter således også det modsatte, og proceduren medfører ingen retsikkerhed.

Forarbejderne til retsafgiftslovens § 64 giver ikke anledning til nogen reel tvivl om, hvorvidt bestemmelsen udtømmende gør op med, i hvilke tilfælde klage eller kære skal ske. Selv hvis forarbejderne måtte give anledning til tvivl, gør denne tvivl sig alene gældende i situationer, hvor der er tale om nægtelse af at tage en for sent indgivet klage under behandling. Dette er ikke situationen i den foreliggende sag. Tværtimod blev SCI Kristensens klage til byretten behandlet, selv om den var indgivet for sent.

Den særlige klageprocedure, der er fastsat i retsafgiftslovens § 64 går, jf. princippet om *lex specialis*, forud for retsplejelovens almindelige regler om kære af beslutninger under sagen, jf. retsplejelovens § 389 a, stk. 1. Indsigelser mod beregning af retsafgift sker således efter retsafgiftsloven ikke ved kære af beslutninger, men ved kære af kendelser, jf. retsafgiftslovens § 64. Enhver, der har fået foretaget en afgiftsberegning, kan via § 64, stk. 1 og stk. 4, fremtvinge afsigelse af en kendelse, der herefter kan påkæres, jf. retsplejelovens § 389 a, stk. 1.

Procesbevillingsnævnet har ved sin kærertiladelse af 20. november 2018 af gode grunde ikke taget stilling til, om Retten i Lyngbys kendelse af 27. november 2018 om fastsættelse af retsafgift kunne påkæres til landsretten i medfør af retsplejelovens § 389 a. Da SCI Kristensen ikke har opnået tilladelse til at kære kendelsen af 27. november 2018, kan landsretten, som fastslået ved Østre Landsrets kendelse af 25. januar 2019, ikke tage stilling til, om retsafgiften er beregnet korrekt.

Det er uvist, hvorfor Procesbevillingsnævnet har givet tilladelse til kære af Retten i Lyngbys beslutning af 1. oktober 2018, når retsafgiftslovens § 64 foreskriver, at klage over beslutningen skal indgives til byretten. Uanset, hvad der er

baggrunden for Procesbevillingsnævnets afgørelse, er det uden betydning for den prøvelse, som først landsretten og nu Højesteret skal foretage.

Retsgrundlag

I lov nr. 206 af 21. maj 1969 om retsafgifter med senere ændringer hedder det i §§ 61, 62, 64 og 66:

”§ 61. Afgiftspligten indtræder, medmindre andet er bestemt, når der fremsættes begæring om retshandlingens foretagelse.

...

§ 62. Kan afgiften for en retshandling beregnes ved fremsættelsen af begæringen om retshandlingens foretagelse, kan afgiften kræves betalt samtidig med begæringens fremsættelse. Betales afgiften ikke efter påkrav, kan retten fastsætte en frist for afgiftens betaling. Betales afgiften ikke inden fristens udløb, betragtes begæringen som bortfaldet. I så fald bortfalder også afgiften.

...

§ 64. Indsigelse fra en afgiftspligtig imod beregningen af en afgift sker ved klage til den afgiftsberegrende myndighed. Klage over beregning af afgift for udlæg på grundlag af udpantningsret indgives dog til fogedretten, selv om beregningen ikke er foretaget af denne. Klagen skal indgives senest 6 uger efter, at den afgiftspligtige har fået kundskab om beregningen.

Stk. 2. Den myndighed, hvortil klage indgives, kan se bort fra overskridelser af klagefristen på indtil 6 måneder, når særlige omstændigheder gør overskridelsen undskyldelig.

Stk. 3. Tages klagen til følge, omgøres afgiftsberegningen i overensstemmelse hermed.

Stk. 4. Ændres afgiftsberegningen ikke i henhold til stk. 3, træffes afgørelsen, bortset fra de i stk. 7 nævnte tilfælde, ved kendelse. Afgørelse træffes af:

- 1) Retten for så vidt angår klager, der indgives til denne.
- 2) Den ret, hvortil kære er sket, for så vidt angår beregning af kæreafgift foretaget af andre myndigheder end de ordinære domstole.

Stk. 5. Retten kan efter sit eget skøn af egen drift indhente oplysninger eller erklæringer fra klageren. Kendelsen kan stadfæste afgiftsberegningen eller ændre den til fordel eller til skade for den afgiftspligtige.

Stk. 6. Kendelsen kan inden to uger påkæres i den borgerlige retsplejes former. Bestemmelsen i stk. 5 finder tilsvarende anvendelse.

...

§ 66. Den myndighed, der har beregnet en afgift, kan af egen drift ændre beregningen til fordel for den afgiftspligtige.

Stk. 2. Bortset fra de i § 64, stk. 5 og 6, omhandlede tilfælde kan efterbetaling af for lidt beregnet afgift ikke kræves, når der er forløbet 6 uger efter, at den afgiftspligtige har fået kundskab om beregningen.

Stk. 3. Efterbetaling kan dog kræves, hvor beregningen hviler på urigtige, ufuldstændige eller på anden måde vildledende oplysninger fra den afgiftspligtige eller hans befuldmægtigede. Ved klage over efterkrav finder reglerne i § 64 anvendelse.”

Samtidig med lovens ikrafttræden blev bl.a. retsplejelovens § 54 ophævet, jf. § 10, nr. 3, i lov nr. 207 af 21. maj 1969 om ændring af forskellige lovbestemmelser om retsafgift m.v. Bestemmelsen havde følgende ordlyd:

”Klage over en justitssekretærs og i København over chefen for skiftekontorets afgørelser fremsættes inden 6 måneder for den ret, ved hvilken han er ansat. Efter at have modtaget den pågældende embedsmands erklæring afgør retten, for Københavns byrets vedkommende rettens præsident, sagen ved kendelse. Mod denne kendelse kan rejses kæremål. Hvor oppebørsel af retsafgifter og meddelelse af udskrifter af retsbøgerne påhviler dommeren, er klager over dommerens afgørelser af disse spørgsmål genstand for kære. Kærefristen er i sidstnævnte tilfælde 6 måneder.”

Forslaget til retsafgiftsloven blev fremsat den 3. oktober 1968. I bemærkningerne til lovforslagets § 64 og § 66 hedder det bl.a. (Folketingstidende 1968-69, tillæg A, lovforslag nr. L 23, sp. 443-447):

”Til Kapitel 13. Klage over afgiftsberegningen

...

Om de gældende regler og forslagets regler i hovedtræk henvises til betænkning nr. 377, side 81-83, idet forslagets regler i det store og hele svarer til udkastets §§ 70-72...

Til § 64

I stk. 1 foreslås, at den afgiftspligtiges indsigelse mod en afgiftsberegning, bortset fra de i § 65 omhandlede tilfælde, sker ved klage til den afgiftsbærende myndighed. ... Klagefristen foreslås fastsat til 6 uger, svarende til fristen i arveafgiftslovens § 32, idet 6 månedersfristen i retsplejelovens § 54, er upåkrævet lang, jfr. dog reglen i stk. 2. Fristen regnes fra den tid, da den afgiftspligtige har fået kundskab om beregningen, hvilket ofte vil ske formløst. De foreslåede regler er formentlig i overensstemmelse med hidtil

fulgt fremgangsmåde. Man finder det dog hensigtsmæssigt, at fremgangsmåden ved klage over afgiftsberegningen præciseres i loven.

I stk. 2 foreslås, at den myndighed, hvortil klage indgives, skal kunne se bort fra overskridelser af klagefristen på indtil 6 måneder, når særlige omstændigheder gør overskridelse af fristen undskyldelig. Fristen regnes fra klagefristens udløb.

En nægtelse af at tage en for sent indgivet klage under behandling bør formentlig ikke kunne påklages eller påkæres. Det er ikke fundet nødvendigt udtrykkeligt at bestemme dette, idet reglerne i § 64 formentlig må forstås således, at de udtømmende gør op med, i hvilke tilfælde klage eller kære kan ske.

...

Reglen i stk. 6, hvorefter kendelsen kan påkæres i den borgerlige retsplejes former, svarer til retsplejelovens § 54. ...

Til § 66

...

Den, mod hvem krav på efterbetaling gøres gældende, kan gøre indsigelse i overensstemmelse med reglerne i § 64."

Lovforslaget byggede på betænkning nr. 377/1965 om retsafgiftslovgivningen. Af betænkningen fremgår bl.a. følgende (side 81-83):

"Klage over afgiftsberegningen.

...

Gældende ret

Regler om klage over retsafgift findes i retsplejelovens § 54, jfr. retsafgiftslovens § 2. Efter disse bestemmelser er det retsplejelovens regler om, hvilke myndigheder det påhviler at oppebære retsafgifterne og aflægge regnskab herfor, der er afgørende for, hvorledes en klage skal gøres gældende. ...

Hvor oppebørslen af retsafgifter påhviler dommeren (dommere ved underretterne uden for København og dommerne i Københavns byrets foged- og tinglysningsafdelinger) er klager over dommerens afgørelser genstand for kære. Kærefristen er 6 måneder.

Hvor afgiftsberegningerne foretages af en justitssekretær eller af chefen for Københavns byrets skiftekontor, skal klage (ikke kære) over afgørelser

truffet af disse fremsættes inden 6 måneder for den ret, ved hvilken justitssekretæren (chefen for skiftekontoret) er ansat. Efter at have modtaget erklæring fra justitssekretæren (chefen for skiftekontoret) afgør retten – for Københavns byrets vedkommende rettens præsident sagen ved kendelse. Mod kendelsen kan der rejses kæremål efter de sædvanlige regler om kære. ...

Udvalgets forslag i hovedtræk

Hvad angår den afgiftspligtiges adgang til at klage over en foretaget afgiftsberegning medfører udkastets regler flere ændringer i den gældende ordning, hvoraf dog ingen er af særlig vidtrækkende betydning.

I § 70 er det nærmere præciseret, i hvilke tilfælde de heri indeholdte almindelige klageregler skal gælde. Til behandling efter disse regler er henført alle klager bortset fra de i § 72 omhandlede undtagelser vedrørende beregning af skifte- og retshjælpsafgifter. ...

Såfremt klagen tages til følge af den afgiftsberegning myndighed, omgør denne afgiftsberegningen i overensstemmelse hermed, hvilket formentlig stemmer med gældende praksis. Omberegningen sker her som hidtil formløst. Tages klagen ikke til følge, skal afgørelsen i alle tilfælde træffes ved kendelse af vedkommende ret, jfr. de nærmere regler herom i § 70, stk. 4... Kendelsen kan som hidtil påkæres af den afgiftspligtige efter de almindelige regler om kære i borgerlige sager..."

Højesterets begrundelse og resultat

Af de grunde, som landsretten har anført, stadfæster Højesteret landsrettens kendelse.

THI BESTEMMES:

Landsrettens kendelse stadfæstes.

Ingen af parterne skal betale kæremålsomkostninger til den anden part.